Araç İthalatında Gümrük Kıymetinin Tespiti - Danıştay Kararı

Genelge 2022/12 Hk Danıştay Kararı - Distribütörler Haricindeki İthalatçılar Tarafından Gerçekleştirilen Araç İthalatı Gümrük Kıymeti Tespiti

T.C. DANIŞTAY YEDİNCİ DAİRE

Esas No: 2022/3977 **Karar No**: 2024/2805

DAVACI: ... Şirketi

DAVALI: Ticaret Bakanlığı - (E-Tebligat)

VEKİLİ: Av. ... - Aynı adreste

DAVANIN KONUSU: Ticaret Bakanlığı Gümrükler Genel Müdürlüğünün 22.08.2022 tarih ve 2022/12 sayılı "Distribütörler Haricindeki İthalatçılar Tarafından Gerçekleştirilen Araç İthalatında Gümrük Kıymetinin Tespiti İşlemleri" konulu Genelgesinin iptali istenilmektedir.

DAVACININ İDDİALARI: Üretici firma tarafından yetki belgesi almış yurt dışı bayi tarafından düzenlenen faturanın onaylı örneğinin ithalat beyannamesine eklenmesinin imkansız olduğu, bu durumun kendileri bakımından ithalat engeli oluşturduğu, söz konusu belgelerin ticari sır kapsamında üçüncü kişilere verilmesinin yasak olduğu, yürürlük tarihinden önce taşıma belgesi düzenlenerek yüklemesi yapılmış eşya için 2022/3 sayılı Genelge'nin uygulanacağı yönünde geçiş dönemine ilişkin düzenlemeye yer verilmemesinin hukuka aykırı olduğu ileri sürülmektedir. DAVALININ SAVUNMASI: Beyanın doğruluğunu kontrol amacıyla gümrük idarelerine belge kontrolü ve ilave bilgi/belge isteme yetkisinin tanındığı, distribütörler dışındaki paralel ithalatçıların tamamına yakınının kurumsal olmayan, çok düşük sermayeye sahip şirketler olduğu, Türklere ait olan gönderici firmaların ithalatçı şirketler ile irtibatlı oldukları, ithale konu araç özelliklerinin distribütörlerce ithal edilenlerden farklı olması durumunun kıymet konusunda karşılaştırma yapılmasını zorlaştırdığı; yapılan incelemelerde, paralel ithalatçılar tarafından ithal edilen araçların yurt dışında kayıtlı kıymetlerinin ülkemizde beyan edilen kıymetin çok üzerinde

olduğu, yani kıymetin düşük beyan edildiği, eksik kıymet beyanına ilişkin tutarın paravan şirketler üzerinden transfer edildiği, davanın reddi gerektiği savunulmaktadır.

DANIŞTAY TETKİK HÂKİMİ ... DÜŞÜNCESİ distribütörler haricinde paralel ithalat yapan şirketlere yönelik yapılan incelemelerde, çok sayıda lüks araç ithalatında araç kıymetlerinin düşük beyan edildiği yönündeki tespitler doğrultusunda, eşya kıymetinin doğru şekilde tespiti ve vergi kaybının önlenmesi amacıyla, eşya kıymetinin doğru şekilde tespitine yönelik olarak idareyi yönlendirici mahiyetteki işlemde hukuka aykırılık bulunmadığından, davanın reddi gerektiği düşünülmektedir.

DANIŞTAY SAVCISI ... DÜŞÜNCESİ :Dava, Ticaret Bakanlığı Gümrükler Genel Müdürlüğünün 22.08.2022 tarih ve 2022/12 sayılı "Distribütörler Haricindeki İthalatçılar Tarafından Gerçekleştirilen Araç İthalatında Gümrük Kıymetinin Tespiti İşlemleri" konulu Genelgesinin iptali istemine ilişkin bulunmaktadır.

Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 73. maddesinin 3. fıkrasında

vergi, resim, harç ve benzeri mali yükümlülüklerin kanunla konulacağı, değiştirileceği veya kaldırılacağı hükme bağlanmak suretiyle verginin kanuniliği ilkesi benimsenmiştir.

Anayasanın 124. maddesinde, kamu tüzel kişilerinin, kendi görev alanlarını ilgilendiren kanunların ve tüzüklerin uygulanmasını sağlamak üzere ve bunlara aykırı olmamak şartıyla, düzenleme yetkisinin bulunduğu kurala bağlanmıştır. İdarenin düzenleme yetkisini kanunlar çerçevesinde ve kanunlara uygun olarak kullanması gereklidir. Bir alanın kanunla düzenlenmiş olması, idarenin düzenleme yetkisini kullanabilmesinin ön koşuludur. Kanunla düzenlenmiş bir hususta normlar hiyerarşisi içerisinde üst norma aykırı olmayan ve uygulanmasına açıklık getiren yönetmelik, tebliğ ve genelgeler, idarenin takdir yetkisinin objektifleştirilmesine hizmet eder. Dolayısıyla, yürütülen kamu hizmetinin ve tesis edilen işlemlerin nesnelleştirilmesiyle ilgililerine hukuki güvence ve uygulama birliği sağlayan genelgelerin uygulanacağı tabiidir. Ancak, hiyerarşik sıralamada daha altta yer alan genelgelerin, kendisinden üstte bulunan kanun ve yönetmelik hükümlerine aykırı hükümler içermeyeceği, başka bir deyişle alt norm niteliğindeki düzenleyici işlemlerin, bir hakkın kullanımını üst normda öngörülmeyen bir şekilde daraltamayacağı veya kısıtlayamayacağı açıktır.

4458 sayılı Gümrük Kanunu'nun 11. maddesinde, gümrük işlemleriyle doğrudan veya dolaylı olarak ilgili bulunan kişilerin, Gümrük Müsteşarlığının veya gümrük idareleri ve diğer yetkili kurumların talebi üzerine gümrük işlemleri ile sınırlı olmak kaydıyla belirlenen süreler içinde gerekli bütün belge ve bilgileri vermek ve her türlü yardımı sağlamakla yükümlü olduğu, kendilerinden bu konularda bilgi istenilen kişilerin, özel kanunlarında yazılı gizlilik hükümlerini ileri sürerek bilgi vermekten kaçınamayacağı; 65. maddesinin 1. bendinin (a) alt bendinde, gümrük idarelerinin beyanların doğruluğunu araştırmak üzere beyanname ile ilgili ve beyannameye ekli belgeleri kontrol edebileceği ve beyannamenin içerdiği bilgilerin doğruluğunu araştırmak amacı ile beyan sahibinden diğer belgeleri de vermesini isteyebileceği kurala bağlanmıştır.

4760 sayılı Özel Tüketim Vergisi Kanunu'nun 1.maddesinin 1.fıkrası uyarınca; (II) sayılı listedeki mallardan kayıt ve tescile tâbi olanların ilk iktisabı bir defaya mahsus olmak üzere özel tüketim vergisine tâbidir.

Aynı Kanun'un 2.maddesinin fıkrasının (b) bendine göre, "İlk iktisap: (II) sayılı listedeki mallardan Türkiye'de kayıt ve tescil edilmemiş olanların kullanılmak üzere ithalini, müzayede yoluyla veya kayıt ve tescil edilmiş olsa dahi 4077 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun hükümlerine göre iade edilenler de dahil motorlu araç ticareti yapanlardan iktisabını, motorlu araç ticareti yapanlar tarafından kullanılmaya başlanmasını, aktife alınmasını veya adlarına kayıt ve tescil ettirilmesini, ifade eder." hükmü yer almıştır.

Dünya Ticaret Örgütü Kıymet Anlaşmasının 17. maddesinde de, mezkur anlaşmada yer alan hiçbir hükmün, gümrük idaresinin gümrük kıymetinin belirlenmesi ile ilgili olarak ibraz edilen tutanak, belge veya beyannamenin gerçeklik veya doğruluğunu araştırma hakkını sınırlamayacağı veya bu hakkı tartışma konusu haline getirecek şekilde yorumlanamayacağını hususu yer almıştır.

Dava konusu Ticaret Bakanlığı Gümrükler Genel Müdürlüğünün 22.08.2022 tarih ve 2022/12 sayılı "Distribütörler Haricindeki İthalatçılar Tarafından Gerçekleştirilen Araç İthalatında Gümrük Kıymetinin Tespiti İşlemleri" konulu Genelgesinde:

"İlgi: 15.11.2021 tarihli ve 2021/31 sayılı Genelge

Distribütörler haricindeki ithalatçılar tarafından gerçekleştirilen araç ithalatlarında aşağıdaki hususlar çerçevesinde işlem yapılması uygun bulunmuştur:

1. İthale konu aracın distribütör sıfatıyla ithal edilip edilmediği, ithalatçıdan temin edilecek sözleşmeler incelenerek tespit edilecektir.

2. İthale konu araç ile aynı veya yakın bir tarihte ithal edilen aynı/ benzer eşya niteliğini haiz araç kıymetleri araştırılacak ve elde olunacak bilgiler çerçevesinde, beyan edilen gümrük kıymetinin gerçeklik veya doğruluğu konusunda makul şüphe oluşması halinde, kıymet tespit yöntemleri ile kıymet araştırması ve incelemesine ilişkin olarak 4458 sayılı Gümrük Kanunu ve Bakanlığımızca yapılan ikincil düzenlemeler çerçevesinde işlem yapılacaktır.

3. İthale konu aracın çıkış/ihracat ülkesi ile ticaret yapılan ülke aynı olacaktır.

4. Araca ait, ihraç ülkesi gümrük idaresi tarafından düzenlenen ihracat beyannamesinin ve aracın satışında üretici firma tarafından yetki belgesi almış yurt dışı bayii tarafından düzenlenen satış faturasının onaylı örneği beyannameye eklenecektir.

5. İthale konu aracın Türkiye'de distribütörünün bulunması halinde, mutlak suretle, ilgili markanın Türkiye distribütöründen aracın şasi numarası esas alınarak, kıymeti ile taşıdığı donanım ve aksesuarları konusunda bilgi istenilecektir. İthale konu aracın gümrük kıymetinin tespitinde, distribütörden temin edilen kıymet bilgisi, gümrük kıymeti ile ilgili mevzuat hükümleri çerçevesinde veri olarak dikkate alınacaktır.

6. Data Kartı (Teknik Evsaf Kartı) olan markalar için bu kart beyannameye eklenecektir.

7. Beyannameye eklenen faturaların, Gümrük Yönetmeliğinin "Fatura" başlıklı 115 inci maddesinde belirtilen hususlara uygun olup olmadığı ile söz konusu faturalarda, araç üstünde bulunan ilave donanım ve aksesuar bilgileri ile bunların kıymetlerinin yer alıp almadığı kontrol edilecektir.

8. Eşyanın muayene ve/veya kontrolü yapılırken, araç üzerinde standart ve/veya ilave hangi donanım ve aksesuarların bulunduğu, bunların kıymetleri, standart donanım kapsamında bulunup bulunmadığı, bulunmakta ise faturada ayrıca belirtilip belirtilmediği özellikle incelenecektir.

9. Yurt dışı araştırmasına gidilmesine ihtiyaç duyulması durumunda, ihracatçı ülkeden cevap alınabilmesini teminen, talep yazısında, yurt dışı araştırmasına ihtiyaç duyulma nedenleri maddeler halinde açık ve anlaşılır şekilde belirtilecektir.

10. Faaliyet konusu motorlu taşıt ticareti olan ithalatçılar tarafından yurt içinde satılmak üzere yapılacak kayıt ve tescile tabi araç ithalatlarında, ilgili vergi dairesinden temin edilecek "Kayıt ve Tescile Tabi Taşıtların İthalatında ÖTV Aranmaksızın İşlem Tesisi İçin Motorlu Araç Ticareti ile İştigal Edildiğine Dair Belgenin beyannameye eklenmesi gerekmektedir. Bu kapsamdaki ithalatlarda söz konusu belge bulunmaksızın ithalatın yapılması mümkün bulunmamaktadır.

11. Gelir İdaresi Başkanlığınca söz konusu "Kayıt ve Tescile Tabi Taşıtların İthalatında ÖTV Aranmaksızın İşlem Tesisi İçin Motorlu Araç Ticareti İle İştigal Edildiğine Dair Belge"nin alım şartlarından biri olarak, "ilgili yükümlü hakkında, gümrük idarelerince adli işlem yapılması gerektiği mütalaasıyla adli makamlara intikal ettirilmiş bir fiilin/ithalat işleminin olmaması" sayılmış olup, cari ithalat işlemleri esnasında ilgili ithalatçı hakkında bu yönde bir işlem olup olmadığının araştırılması, olması halinde ise söz konusu belgenin iptalini teminen belgeyi veren ilgili vergi dairesi müdürlüğüne ivedilikle bilgi verilmesi gerekmektedir.

12.Kayıt ve tescile tabi taşıtların kullanmak amacıyla ithal edilmek istenilmesi halinde, ithalde ÖTV hesaplanabilmesi için; kullanma amacının tespit edilmesi yanında bahse konu taşıtların aktife alınması, trafik şahadetnamelerine istinaden adlarına kayıt ve tescil işlemlerinin yasal süreler içerisinde yapılması şartlarının da sağlanması gerekmektedir. Kullanma amacının tespit edilemediği veya muvazaalı olduğu değerlendirilen işlemler bakımından ise "Kayıt ve Tescile Tabi Taşıtların İthalatında ÖTV Aranmaksızın İşlem Tesisi İçin Motorlu Araç Ticareti ile İştigal Edildiğine Dair Belge" bulunmaksızın ithalatın yapılması mümkün bulunmamaktadır. Bu kapsamda belirtilen şartlar dâhilinde kullanmak amacıyla ithal edilen araç bilgilerinin, ithalat işlemlerinin tamamlanmasını müteakip, kullanım amacına uygun bir şekilde kullanılıp kullanılmadığının takibi açısından, ithalatçının bağlı bulunduğu vergi dairesi müdürlüğüne bildirilmesi gerekmektedir.

13. Bu Genelgenin uygulanması sırasında ortaya çıkan özel ve zorunlu durumları inceleyip sonuçlandırmaya Gümrükler Genel Müdürlüğü yetkilidir.

14. İlgide kayıtlı Genelge yürürlükten kaldırılmıştır.

Geçici Madde 1. 1.8.2022 tarihinden önce Türkiye'ye sevk edilmek üzere bir taşıma belgesi düzenlenerek yüklemesi yapılmış olan veya anılan tarihten önce Türkiye Gümrük Bölgesine gelmiş olan araçlara ilişkin ithalat işlemlerine münhasır olarak; Özel Tüketim Vergisi (11) Sayılı Liste Uygulama Genel Tebliğinin (I/B/4) bölümü kapsamında, 3.3.2022 tarihinden önce vergi dairesi müdürlüğünce en fazla iki yıllık dönemleri kapsayacak şekilde verilmiş geçerliliği devam eden yazıyı haiz olunması ve fiili ithale konu araç ile ilgili olarak gümrük idarelerince adli makamlara intikal ettirilmesini gerektiren bir tespitin bulunmaması şartlarının bir arada sağlanması koşuluyla işlemler gerçekleştirilebilecektir." hükmü yer almıştır.

Davacı, dava dilekçesinde, dava konusu genelgenin 4.maddesi ile getirilen aracın gümrük kıymetinin tespitinde, araca ait, ihraç ülkesi gümrük idaresi tarafından düzenlenen ihracat beyannamesinin ve aracın satışında üretici firma tarafından yetki belgesi almış yurt dışı bayii tarafından düzenlenen satış faturasının onaylı örneği beyannameye eklenmesi yönündeki düzenlemenin hukuka aykırı olduğunu, yabancı firmaların sır niteliğindeki belgelerinin sunulamayacağını, üretici firmaya ait faturanın ticari sır olduğunu, bağımsız bayilerin ve vatandaşın distribütörlere mahkum hale getirerek tekelciliğe yol açacağını, ayrıca, dava konusu genelgenin Geçici 1.maddesinin genelgenin yayım tarihinden önce işlemleri başlatılmış olan araçlar bakımından ithalat engeli yarattığını öne sürmektedir.

Davalı idarece, Ticaret Bakanlığı müfettişlerince bazı lüks otomobil ithalatları yapılan incelemelerde gerek yurt içindeki distribütörler dışında lüks marka ithalatı yapan şirketlerin gerekse yurt dışındaki gönderici firmaların kurumsallıktan uzak olduğu, ithal edilen araç modellerinin kıymet karşılaştırılmasının zorlaştığı, bu araçların ülkemizde beyan edilen kıymetleri ile yurt dışında kayıtlı kıymetleri ile arasında ciddi farklılıklar olduğu, dolayısıyla, hazinenin gelir kaybına uğraması nedeniyle davaya konu yapılan düzenlemelerin yer aldığı Genelgenin yayımlandığını belirtmektedir.

Yukarıda yer verilen mevcut düzenlemeler ile gümrük idaresine beyan edilen kıymetin gerçeklik ve doğruluğunu teyit etmek üzere araştırma yapma yetkisi kapsamında yükümlüsünden ilave bilgi ve belge talep etme ve ithalatçıdan belgeler veya başka kanıtlar da dahil olmak üzere daha fazla açıklama sunmasını isteme yetkisi tanındığı, böylece ithalatçıya da açıklama yapabilme yönünde makul bir fırsat verildiği açıktır. Davalı idare tarafından gerçek ithalat tutarının gizlenmesi gibi hazine kaybına sebep olan birtakım uygulamaların tespiti üzerine, satışa sunmak

üzere ithal edilen taşıtlarla ilgili olarak ihracatçı ile arasında distribütörlük ilişkisi kurulmasından dolayı satış işlemleri belirli resmi koşullara bağlanmış bulunan distribütörler dışında, aynı taşıtların ithalini gerçekleştiren ya da Türkiye'de distribütörlüğü bulunmayan lüks taşıtların ithalatını gerçekleştiren ticari işletmeler tarafından gümrük vergisine esas alınacak teslim bedelinin noksan beyan edilmesinin önüne geçilmesi ve bu kapsamda uygulama birliği sağlanması amacıyla dava konusu düzenlemenin yapıldığı anlaşılmıştır.

Davacı tarafından dava dilekçesinde, genelgenin 4.maddesi uyarınca, araca ait, ihraç ülkesi gümrük idaresi tarafından düzenlenen ihracat beyannamesinin ve aracın satışında üretici firma tarafından yetki belgesi almış yurt dışı bayii tarafından düzenlenen satış faturasının onaylı örneğinin beyannameye eklenmesi hususunun ticari sır kapsamında olduğu, temininin mümkün olmadığı ileri sürülmüş ise de; ithalatçı firma taşıtın distribütörü olmasa dahi, gerçekleştirdiği ithalat nedeniyle yurt dışında bulunan ihracatçı tarafından teslimler karşılığı kendisine fatura düzenlenmesi, uluslararası alışveriş de olsa ticari ve hukuki gereklilik arzettiğinden, Genelgede ifade bulan üretici firma tarafından yetki belgesi almış yurt dışı bayii tarafından düzenlenen satış faturasının onaylı örneğinin temini olanaksız olsa dahi idarece yapılacak kıymet araştırması kapsamında taşıtın ithalat bedeli karşılığı ihracatçı tarafından düzenlenen ihracat faturası ve ithale konu araca ait, ihraç ülkesi gümrük idaresi tarafından düzenlenen ihracat beyannamesi ile ithalat bedelinin tevsikini sağlayabileceğinden, bunun ticari bir sır olarak kabulü mümkün bulunmadığı gibi distribütörlerin korunması ya da tekelleşmeleri amacıyla davalı İdare tarafından dava konusu düzenlemelerin getirildiği yönündeki davacı iddiası da yerinde görülmemiştir.

Dava konusu genelgenin Geçici 1.maddesine gelince, 01.08.2022 tarihinden önce Türkiye'ye sevk edilmek üzere bir taşıma belgesi düzenlenerek yüklemesi yapılmış olan veya anılan tarihten önce Türkiye Gümrük Bölgesine gelmiş olan araçlara ilişkin ithalat işlemlerine münhasır olarak getirilen düzenleme ile fiili ithale konu aracın işlemlerinin tamamlanması bakımından söz konusu döneme ilişkin uygulama kriterleri belirlenmiş olup bu doğrultuda, Özel Tüketim Vergisi (II) Sayılı Liste Uygulama Genel Tebliğinin (I/B/4) bölümü kapsamında, 3.3.2022 tarihinden önce vergi dairesi müdürlüğünce en fazla iki yıllık dönemleri kapsayacak şekilde verilmiş geçerliliği devam eden yazının varlığı ve fiili ithale konu araç ile ilgili olarak gümrük idarelerince adli makamlara intikalini gerektiren bir tespitin olmaması şartlarının aranmasının hukuki bir gereklilik olduğu sonucuna varıldığından anılan düzenlemede hukuki aykırılık görülmemiştir.

Dolayısıyla, Genelgenin 4458 sayılı Kanun'un 11. maddesinde kurala bağlanan bilgi ve belge ibrazı yükümlülüğü ile 65. maddesinde kurala bağlanan; gümrük idarelerinin beyanların doğruluğunun araştırılması amacıyla ilgililerden gümrük işlemlerine ilişkin olmak kaydıyla beyanname eki belgeler yanında başka belgeler de isteyebileceğine dair düzenlemelere uygun olduğu, dava konusu Genelgede hukuki aykırılığın bulunmadığı sonucuna varılmıştır.

Bu nedenle, Genelgenin üst norm kurallarına aykırı olduğundan ve Kanun'la verilen yetkinin aşılarak bir hakkın kullanımına sınırlama getirdiğinden de söz edilemeyeceğinden düzenlemelerde yasaya aykırılık görülmemiştir.

TÜRK MİLLETİ ADIN

Açıklanan nedenlerle, davanın reddi gerektiği düşünülmektedir.

Hüküm veren Danıştay Yedinci Dairesince, Danıştay Savcısının düşüncesinin alınmasından ve Tetkik Hakiminin açıklamalarının dinlenilmesinden sonra işin gereği görüşüldü:

MADDİ OLAY:

Ticaret Bakanlığı Gümrükler Genel Müdürlüğünün 22.08.2022 tarih ve 2022/12 sayılı "Distribütörler Haricindeki İthalatçılar Tarafından Gerçekleştirilen Araç İthalatında Gümrük Kıymetinin Tespiti İşlemleri" konulu Genelge'sinin iptali istenilmektedir.

İNCELEME VE GEREKÇE:

İLGİLİ MEVZUAT:

Anayasa'nın 2. maddesinde, Türkiye Cumhuriyeti, bir hukuk devleti olarak nitelendirilmiş olup, hukuk devleti; eylem ve işlemleri hukuka uygun, insan haklarına dayanan, bu hak ve özgürlükleri koruyup güçlendiren her alanda adaletli bir hukuk düzeni kurup bunu geliştirerek sürdüren, Anayasa'ya aykırı durum ve tutumlardan kaçınan, hukuku tüm devlet organlarına egemen kılan, Anayasa ve hukukun üstün kurallarıyla kendini bağlı sayıp yargı denetimine açık olan devlet olarak tanımlanmıştır.

Anayasa'nın 2. maddesinde herkes, dil, ırk, renk, cinsiyet, siyasi düşünce, felsefi inanç, din, mezhep ve benzeri sebeplerle ayırım gözetilmeksizin kanun önünde eşit olduğu düzenlenmiştir. Temel hak ve özgürlüklerin sınırlandırılmasına ilişkin genel ilkeleri düzenleyen Anayasa'nın 13.

maddesi de, hak ve özgürlüklerin ancak kanunla sınırlanabileceğini temel bir ilke olarak benimsemiş olup, Anayasa'nın 35. maddesinin 2. fıkrasında, mülkiyet hakkının ancak kamu yararı amacıyla kanunla sınırlanabileceği belirtilmek suretiyle mülkiyet hakkına yönelik müdahalelerin kanunda öngörülmesi gerektiği ifade edilmiştir. Anayasa'nın "Vergi ödevi" başlıklı 73. maddesinin 1. fıkrasında, herkesin, kamu giderlerini karşılamak üzere, mali gücüne göre, vergi ödemekle yükümlü oldukları; 3. fıkrasında ise vergi, resim, harç ve benzeri mali yükümlülüklerin kanunla konulacağı, değiştirileceği veya kaldırılacağı hükmü yer almaktadır. Anayasa'nın 124. maddesinde ise, kamu tüzel kişilerinin, kendi görev alanlarını ilgilendiren kanunların ve tüzüklerin uygulanmasını sağlamak üzere ve bunlara aykırı olmamak şartıyla, düzenleme yetkisinin bulunduğu kurala bağlanmıştır.

4458 sayılı Kanun'un 11. maddesinde, gümrük işlemleriyle doğrudan veya dolaylı olarak ilgili bulunan kişilerin, Gümrük Müsteşarlığının veya gümrük idarelerinin talebi üzerine gümrük işlemleri ile sınırlı olmak kaydıyla belirlenen süreler içinde gerekli bütün belge ve bilgileri vermek ve her türlü yardımı sağlamakla yükümlü oldukları, kendilerinden bu konularda bilgi istenilen kişilerin, özel kanunlarda yazılı gizlilik hükümlerini ileri sürerek bilgi vermekten kaçınamayacakları; 65. maddesinin 1. fıkrasının (a) bendinde, gümrük idarelerinin, beyanın doğruluğunu araştırmak üzere, beyanname ile ilgili ve beyannameye ekli belgeleri kontrol edebileceği ve beyannamenin içerdiği bilgilerin doğruluğunu araştırmak amacı ile beyan sahibinden diğer belgeleri de vermesini isteyebileceği; 74. maddesinde ise, Türkiye Gümrük Bölgesine gelen eşyanın serbest dolaşıma girişinin, ticaret politikası önlemlerinin uygulanması, eşyanın ithali için öngörülen diğer işlemlerin tamamlanması ve kanunen ödenmesi gereken vergilerin tahsili ile mümkün olduğu düzenlemelerine ye verilmiştir.

Gümrük Yönetmeliği'nin "Beyannameye eklenecek belgeler" başlıklı 114. maddesinde, sayılan belgelerin gümrük beyannamesine eklenmesinin zorunlu olduğu belirtilmiş, Bakanlıkça belirlenecek haller ve eksik beyana ilişkin hükümler saklı tutulmuştur.

HUKUKİ DEĞERLENDİRME:

A) Dava konusu Genelge'nin 3. maddesi yönünden yapılan incelemede;

Genelge'nin söz konusu kısmının ilk cümlesinde, distribütör haricindeki ithalatçılar tarafından yapılacak araç ithalatlarında, ithale konu aracın çıkış/ihraç ülkesi ile ticaret yapılan ülkenin aynı

olması gerektiği yolunda düzenleme yapılmıştır.

İthalatçılar açısından, ithale konu aracın çıkış/ihraç ülkesi ile ticaret yapılan ülkenin aynı olması yönünde zorunluluk getiren söz konusu düzenlemenin herhangi bir yasal dayanağının bulunmadığı ve ithalatın gerçekleştirilememesine neden olabileceği hususları göz önünde bulundurulduğunda, distribütörler ile distribütör haricindeki ithalatçılar arasında haksız rekabete ve eşitsizliğe sebep olacağı sonucuna ulaşılan düzenlemede hukuki isabet görülmemiştir.

B) Dava konusu Genelge'nin 4. maddesi yönünden yapılan incelemede;

Genelge'nin anılan kısmında yer alan düzenleme uyarınca, distribütör haricindeki ithalatçılar tarafından yapılacak araç ithalatında, ithal edilecek aracın satışında üretici firma tarafından yetki belgesi almış yurt dışı bayii tarafından düzenlenen satış faturasının onaylı örneğinin beyannameye eklenmesi gerekmektedir.

Distribütör haricindeki ithalatçılara yönelik ihracat yapan yurt dışında yerleşik firmalar, aracı doğrudan üreticisinden veya yurt dışı yetkili bayiinden alabilecekleri gibi, sonraki aşamalarda da satın almaları mümkündür. Bu durumda, aracın ithalatçısı veya ihracatçı firmanın, yurt dışı yetkili bayi satışında kurulan ticari ilişkide taraf olmaması ve aracın satışında üretici firma tarafından yetki belgesi almış yurt dışı bayii tarafından düzenlenen satış faturasının onaylı örneğinin ithal edilmek istenen her bir araç için istenilmesi ve ithalatçıların kendisine aracın tesliminden önceki safhalarının tespit edilerek bayi faturasının temin edilmeye çalışılması ithalat sürecini ve maliyetlerini artıracağı gibi, temin edilememesi halinde, ithalatın gerçekleştirilememesine bağlı olarak aracın ilk iktisabını yapmak amacıyla sipariş veren yurt içindeki müşterisine karşı edimin ifasını olanaksız hale getirecektir. Bunun sonucunda, Genelge'de yer alan düzenleme ithalatçıların müşteri kaybına neden olarak piyasada distribütörler lehine sonuçlar doğuracak ve rekabet eşitsizliğine yol açacaktır. Kaldı ki, yurt dışı yetkili bayii tarafından düzenlenen faturanın temin edilmesi halinde de, söz konusu faturada yer alan fiyat bilgisinin ithal edene verilmesi, ihracatçı ile ithalatçı arasındaki ticari ilişkiyi olumsuz şekilde etkileyecek niteliktedir.

Bu bakımdan, Genelge'nin 4. maddesinde yer alan "ve aracın satışında üretici firma tarafından yetki belgesi almış yurt dışı bayii tarafından düzenlenen satış faturasının" ibaresinin distribütörler ile distribütör haricindeki ithalatçılar arasında eşitsizliğe neden olduğundan, hukuka aykırı olduğu sonucuna varılmıştır.

C) Genelge'nin hukuka aykırı olduğu sonucuna ulaşılan kısımlar dışındaki diğer düzenlemeler yönünden yapılan incelemede;

4458 sayılı Kanun'un 11. maddesinde, idarece istenilmesi halinde bilgi ve belge ibrazı yükümlülüğü ile Kanun'un 65. maddesinde, beyanın doğruluğunun araştırılması amacıyla beyannameye ekli belgeler haricinde diğer belgelerin de istenebileceğinin düzenlendiği; ayrıca, Gümrük Yönetmeliği'nin 114. maddesinde sayılan beyannameye eklenecek belgelerin dışında Bakanlıkça belirlenecek hallerin saklı tutulduğunun anlaşılması karşısında; yukarıda yer verilen üst hukuk normlarına aykırılık taşımadığı sonucuna ulaşıldığından, dava dilekçesinde ileri sürülen iddialar dava konusu düzenlemenin kalan kısımlarının iptalini gerektirecek nitelikte görülmemiştir.

KARAR SONUCU:

Açıklanan nedenlerle;

1. Ticaret Bakanlığı Gümrükler Genel Müdürlüğünün 22.08.2022 tarih ve 2022/12 sayılı "Distribütörler Haricindeki İthalatçılar Tarafından Gerçekleştirilen Araç İthalatında Gümrük Kıymetinin Tespiti İşlemleri" konulu Genelge'sinin 3. maddesi ile 4. maddesinde yer alan "ve aracın satışında üretici firma tarafından yetki belgesi almış yurt dışı bayii tarafından düzenlenen satış faturasının" ibaresinin İPTALİNE,

2. Söz konusu Genelge'nin kalan kısımları yönünden DAVANIN REDDİNE

3. Karar tarihinde yürürlükte bulunan Avukatlık Asgari Ücret Tarifesi uyarınca 17.100,00 TL vekâlet ücretinin davacıdan alınarak davalı idareye verilmesine,

4. Bakılan dava; kısmen kabul, kısmen retle sonuçlandığından, ayrıntısı aşağıda gösterilen toplam 657,60 TL yargılama giderinin haklılık oranına göre takdiren 328,80 TL tutarındaki kısmının davacı üzerinde bırakılmasına, geriye kalan 328,80 TL tutarındaki kısmının ise davalı idareden alınarak davacıya verilmesine,

5. Posta giderleri avansından artan tutarın kararın kesinleşmesinden sonra istemi halinde davacıya iadesine,

6. Bu kararın tebliğ tarihini izleyen otuz (30) gün içerisinde Danıştay Vergi Dava Daireleri Kuruluna temyiz yolu açık olmak üzere, 30.05.2024 tarihinde oyçokluğuyla karar verildi.

YARGILAMA GİDERLERİ

İLK DERECE :

Başvuru Harcı :168,30 TL

Karar Harcı : 168,30 TL

Posta Giderleri : 321,00 TL

Toplam : 657,60 TL

(X) KARŞI OY :

Dava konusu Genelge'nin 4. maddesinde yer alan "ve aracın satışında üretici firma tarafından yetki belgesi almış yurt dışı bayii tarafından düzenlenen satış faturasının" ibaresinde de üst hukuk normlarına aykırılık bulunmadığından, davanın tamamının reddi gerektiği düşüncesiyle, Dairemiz kararının iptale ilişkin hüküm fıkrasına katılmıyoruz.

Ticaret Bakanlığı için Tıklayınız. **Mevzuat için Tıklayınız.**